

Page: 4

Reach: 127000

Country: SLOVENIA

Size: 816 cm2

1 / 2

Spremembe lastniške strukture Večera v minulih letih

Do leta 2000 imajo zaposleni skoraj 60-odstotni delež Večera.

2000

Državna NKBM od nekaterih malih delničarjev odkupi delnice po desetkrat višji ceni od knjigovodske vrednosti. S tem prevzame nadzor nad časopisom.

2003

Sklad Infond Holding potihoma preide iz NKBM v lastništvo Pivovarne Laško.

2005

Delo vstopi v Večer z nakupom 19,9-odstotnega deleža Večera od Leykama.

2007, julij

Pivovarna Laško preko Infond Holdinga obvladuje že 58,81 odstotka Večera.

2008, januar

Pivovarna Laško "parkira delnice" pri podjetjih Rig, Fimes in TVM.

Vsi postanejo približno 19-odstotni lastniki Večera.

2008, november

Delo (v lasti Pivovarne Laško) okrepi svoj delež v Večeru na slabih 80 odstotkov, ko brez soglasja kupi deleže od Riga, Fimesa in TVM.

2010, junij

Delo sklene pogodbo o prodaji 79,24-odstotnega deleža Večera z družbo 3Lan iz Murske Sobote. Kulturno ministrstvo ne izda soglasja za prenos lastništva in posel propade.

2013, februar

Podjetje Medici iz Hamburga z Delom podpiše pogodbo o prodaji 79,24-odstotnega deleža Večera z odložnimi pogoji. Kupnine ne plača, zato posel propade.

2013, oktober

Delo še danes (za zdaj) neuspešno prodaja Večer.

VEČER

Lastništvo in licenca za umor

Tako Delo kot Večer se soočata s težkimi posledicami Šrotovega lastninskega imperija

DRAGICA KORADE

Tam alternative in civilne iniciative, tu pa najbolj brutalna kapitalistična praksa. Tam svoboda govora in posebni družbeni položaj tiskanih medijev, ki niso tu samo zaradi profita, tu pa najbolj pritlehna profitorska govorica. To je bilo prvo, kar je človeku padlo na pamet, ko je po javnem protestu Večerovih novinarjev minuli teden v sobotnem Delu prebral odkrit zagovor plenilske prakse, ki je tudi s pomočjo takih apologij spravila slovensko družbo in državo na rob propada.

O tem prepadu, ki dobiva s številkami o bančni luknji, ki so jo izkopal plenilci, vsak dan nove razsežnosti, povedo nekaj malega tudi novinarske refleksije. Če je še pred štirimi leti Dnevnikova komentarka Tanja Lesničar Pučko problematizirala razumevanje lastništva "kot licence za umor", zdaj Delov komentator problematizira tiste, ki si tej licenci drznejše postavijo po robu. Večerove novinarje torej. To, da so se ljudje, ki iz dneva v dan pod težjimi pogoji ustvarjajo časopis, zgrozili nad dejstvom, da jim

hoče Delo, ki tako kot vsi drugi lastniki pred njim ni v razvoj časopisa vložilo niti centa, izpuliti še čisto zadnje rezervo, je menda nezaslišan napad na lastnika in njegove pravice. Po novem zaokroža te pravice tudi likvidacija firme, s katero je Delova uprava že zagrozila Večeru. To poznamo. Kako se to dela, lahko v Mariboru spremljamo že od sredine devetdesetih let naprej: najprej podjetje izčrpaš do onemoglosti, potem ga zapreš in poskušaš še nekaj zaslužiti s prodajo nepremičnine. Dr. Rastko Močnik je v tem početju našel dokaz za to, da nam vlada parazitska elita, ki samo uničuje, ker ni sposobna organizirati proizvodnje in je ne zanima družbeni razvoj.

Nezakonit prevzem

Kar je pri lastniku, s katerim imamo zdaj opravka, najlepše, je to, da se je do svoje lastnine dokopal po nezakoniti poti. Delo je leta 2008 tako rekoč čez noč prevzelo Večer. Mirno je kršilo zakon o medijih, po katerem bi moralo za nakup pridobiti soglasje kulturnega ministrstva. Kljub

protestu Večerovih novinarjev, ki v tem prevzemu niso videli nič dobrega, sodni mlini še do današnjega dne niso uspeli ugotoviti tistega, na kar so poznavalci zakona opozarjali takoj: da je zaradi evidentnega kršenja medijske zakonodaje posel ničen. Da je Delo s tem nakupom res kršilo zakon, je šele po treh letih ugotovil Urad za varstvo konkurence. Po tej ugotovitvi so Delu omejili lastniške pravice in mu naložili prodajo Večera. To, da so hoteli potem nemudoma Večer potisniti v naročje Mateju Raščanu, tistemu tajkunu, ki je pred dvema letoma že potopil Delo Revije, veliko pove o mešetarjenju z mediji na Slovenskem. Tisti, ki v teh dneh ugotavljajo, da se okoli Večerovega lastništva ne dogaja nič novega, nimajo čisto prav. Res je, da so tudi prejšnji lastniki, ki jim je država podarjala lastniške pravice nad Večerom, pograbili vse, kar se je pograbitivo dalo. Ampak Večer je takrat imel dobiček. To, da ga je ustvarjal na račun plač in honorarjev, je drugo. Kar je novo, je to, da lastnik zahteva dobiček tudi v primeru, ko ga podjetje nima.

Page: 4

Reach: 127000

Country: SLOVENIA

Size: 816 cm2

2 / 2

Zgolj za ilustracijo povejmo, da je bil med zadnjimi lastniki Večera sin direktorja NKBM Črtomirja Mesariča, ki je kot bankir tudi predsedoval Večerovemu nadzornemu svetu. To, da Fimesa, tiste Mesaričeve slamate firme, ki je poskrbela za Delov prevzem Večera, ni več nikjer, je najbrž jasno. Razvoj časopisne hiše, ki so jo po modri presoji lastnikov zadnje desetletje vodili ljudje, ki nimajo pojma ne o vodenju, kaj šele o družbeni vlogi edinega večjega dnevnika, ki ne izhaja v Ljubljani, ni zanimal nikogar. Vodstvo Dela je zdaj prvič povedalo na glas to, kar so drugi pred njimi mislili: da jim je čisto vseeno, če podjetje propade, oni hočejo svoj funt mesa. Če ga ne bodo dobili, bodo firmo likvidirali.

Večer leta 1999

Slavko Vizovišek, Večerov dolgoletni urednik in čisto mali delničar, ki se zaradi upokojitve lahko ozira na to destruktivno lastniško prakso z distanco, se strinja s tistimi, ki vseskozi opozarjajo, da slovenska politična elita ni nikoli razumela, kaj so mediji in čemu služijo. Zgodbo o uničevanju Večera začena na prelomu tisočletja, torej tam, kjer jo je medijska analitičarka dr. **Sandra Bašič Hrvat** in eni od mnogih debat o lastninjenju medijev zaključila, ko je rekla: "Večer je bil premočan. Zato ga je bilo treba ustaviti."

Leta 1999 se tiskana naklada Večera bliža 70.000 izvodom, prodana je krepko preko 60.000, kar so po Vizoviških ocenah rekordne številke časnika, ki je začel izhajati 9. maja 1945. Po branosti Večer prvič in edinkrat v svoji zgodovini preseže ljubljansko Delo. Časnik je v 60-odstotni lasti zaposlenih in bivših zaposlenih, 30 odstotkov ima investicijski sklad državne NKBM, deset odstotkov Sod. V tistem trenutku začne Investicijski sklad državne banke višati ceno za odkup delnic od **malih delničarjev** in na odločilni skupščini delničarjev za nekaj desetink odstotka preseže 50-odstotno mejo, se spominja Vizovišek.

"Novi nadzorni svet, v katerem ni več predstavnika **malih delničarjev**, čeprav imajo po delniški knjigi še vedno nad 50 odstotkov delnic, niso pa uspeli za ključno glasovanje zbrati vseh pooblastil, vodi direktor uprave državne NKBM, izvolitev pa s

ključnimi desetimi odstotki podpre tudi državni Sod. Novi nadzorni svet nemudoma zamenja direktorja in odgovornega urednika. Ker delež kupljenih delnic investicijskega sklada presega z zakonodajo določeno mejo, po kateri bi potreboval soglasje državne organa za medije, se te parkirajo pri slamnatih lastnikih, od državnega Taluma do številnih manjših družb. Seveda zato, ker za državo, ki se trudi priti v EU, nikakor ni bilo več primereno, da bi posredno imela v lasti časopis."

Večer leta 2008

Model, ki so ga uporabili pri Večer, ni bil nič izjemnega. Prav narobe, pravi Vizovišek, po tem modelu so delali v vseh tistih primerih, kjer se je štivil "nacionalni interes". Tako je lastništvo prešlo na gospodarske družbe, za katere se je kmalu izkazalo, da so v rokah tajkunov, ki so jih poleg vladajoče politike ustvarile državne banke. "Ker jih je imela vsakokratna politika na oblasti v rokah, so z menjavami vodstva in uredniške politike, vsaj pri Delu in Večer, trgovali s vsakokratno politično skupino na oblasti za dosego drugih poslovnih ciljev. Tak je bil denimo Šrotov nakup državnih deležev v Mercatorju. Ko se odnosi s tedanjo Janševo vlado pokvarijo in se začne boj proti tajkunom, ceno plačata tudi

Večer in Delo. Večer mora izplačati doslej v Sloveniji rekordno dividendo v odnosu do osnovnega kapitala, Delo pa je moralo povsem v nasprotju z zakonodajo od svojega lastnika odkupiti še 60 odstotkov Večera po nesorazmerno visoki ceni. Doslej mežeči državni organi nezakonitost Delovega nakupa odkrijejo šele po tožbi, ki jo je sprožila peščica **malih delničarjev** iz vrst zaposlenih pri Večer.

Večer leta 2013

Pa zdaj? Zdaj sta tiskana in prodana naklada za več kot polovico manjši kot leta 1999, ugotavlja Vizovišek. Lani je družba poslovala z izgubo, ki jo je krila z ostankom nerazporejenih dobičkov iz preteklih let, z izgubo posluje tudi letos. "Ne glede na to in na ekonomske posledice Delo terja razdelitev še zadnjih ostankov nerazporejenega dobička za dividende z uničujočimi posledicami za sanacijske napore kolektiva in njegovega vodstva ter zaukazano prodajo Večera. Katastrofalne posledice varovanja političnega vpliva na tiskane medije in kvazinacionalnega interesa s pomočjo tajkunov so udarile po dveh uglednih nacionalnih časnikih. Poskus enega, da se reši z uničenjem drugega, po razpoložljivih številkah ne more dati rezultata."

Borbeni sopotniki Večerove lastniške sage

Če kdo, so bili prav Večerovi novinarji nenehno najbolj trpečii sopotniki lastniške sage najstarejšega dnevnega časopisa na Slovenskem. Aktiv novinarjev je že leta 2004, kmalu po tem, ko je Večer prešel iz rok zaposlenih pod okrilje Nove KBM, pozval lastnike k odgovorni izbiri nove uprave. Takrat je že bilo jasno, da želi državna banka izkoriščati moč medija za politične interese vsakokratne oblasti, čemur so se novinarji ves čas bolj ali manj uspešno upirali - ne nazadnje tudi z razkrivanjem pranja denarja v koroški podružnici Nove KBM, o čemer je pisal **Miro Petek**. Najbolj aktivno vlogo so Večerovi novinarji začeli zavzemati, ko je Večer prešel v nasprotju z veljavno medijsko in konkurenčno zakonodajo v lastništvo Dela. Po ostrih pozivih novinarskega aktiva so organi pravne države ugotovili, da prevzem Večera ni bil legalen. Ko je Delo po ugotovljenih kršitvah moralo na podlagi odločbe UVK prodajati Večer, ga je sprva želelo prodati prekmurskemu mikropodjetju 3Lan, a Večerov aktiv je proti tej prodaji sprožil pravo medijsko ofenzivo, saj se je izkazalo, da za 3Lanom stoji medijski tajkun **Matej Raščan**. Aktiv novinarjev je odločno pozival ministrstvo za kulturo, naj ne da soglasja za 3Lanov prevzem Večera, novinarji pa so skozi serijo raziskovalnih člankov razkrili nepravilnosti v UVK pri izdajanju dovoljenja za 3Lanov prevzem Večera. Danes se Večerovi novinarji borijo proti nameri Dela, ki želi iz Večera postrgati zadnje finančne zaloge. **(ka)**